

MIEJSCA PAMIĘCI
Radomsko - Muzeum Regionalne
im. Stanisława Sankowskiego

MR MUZEUM REGIONALNE
im. Stanisława Sankowskiego
w RADOMSKU

Muzeum czynne:

pn. – pt. 8.00–15.00
niedziela 12.00–16.00

97–500 Radomsko, Narutowicza 1, tel. 44/ 683 56 51

ś. p.

mgr Stanisław Radostaw Sankowski

nauczyciel historii
założyciel muzeum
w Radomsku

† 8·IV·1909 r. † 22·III·1993 r.

GABINET STANISŁAWA SANKOWSKIEGO

**GABINET
STANISŁAWA
SANKOWSKIEGO**

założyciela i patrona
radomszczańskiego
muzeum

MR Muzeum Regionalne im. S. Sankowskiego w Radomsku
ul. Narutowicza 1

Stanisław Sankowski

Z dziejów miasta
Radomska

Prace historyczne
Tom II

**Nagroda Krzyża i Dyplomu papieża Pawła VI za zasługi dla Kościoła i Papiestwa
PRO ECCLESIA ET PONTIFICE
w dniu 18 grudnia 1975 r.**

Odłączne obrazy Stanisława Sankowskiego w jego gabinecie

Stanisław Sankowski urodził się 8 kwietnia 1909 roku w Brzeżanach na Podolu. Po prawie dwuletniej wojennej tułaczce w 1916 r. zamieszkał z rodzicami w Radomsku i resztę życia związał z tym miastem.

Już w szkole średniej interesował się historią, szczególnie swojego regionu; aktywnie działał w kółku historycznym. Po uzyskaniu matury w Gimnazjum Stanisława Niemca (1927), rozpoczął studia na Wydziale Filozoficzno-Humanistycznym Uniwersytetu Jagiellońskiego. Podczas studiów podjął pierwszą pracę zawodową, porządkowanie archiwum magistratu Radomska, która pozwoliła mu zgłębiać historię miasta. Znajdź na strychu magistratu skrzynia z siedemnastowiecznymi pergaminami, nadającymi miastu przywileje, wpłynęła na dalszą realizację pasji życiowej. Oczywiście stał się wybór tematu pracy magisterskiej: *Przyczynki do dziejów miasta Radomska*, którą pisał pod kierunkiem profesora Władysława Semkowicza.

Wybuch II wojny światowej przerwał na kilka lat jego pracę. Po kilku bitwach z niemieckim najeźdźcą, jako dowódca 2. Kompanii 25. Pułku Podchorążych Piotrków, dostał się do niewoli; przez obozy Itzehoe, Sandbostel, Lubeka trafił do jednego z największych obozów Woldenberg. Tu spotkał profesora Karola Górskiego, po wojnie kierownika Katedry Historii Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, znanego i uznawanego badacza dziejów miast polskich. Tę znajomość wykorzystał dla pogłębienia wiadomości ze studiów na Uniwersytecie Jagiellońskim. Po powrocie z niewoli w 1945 współorganizował szkolnictwo w Radomsku i nieprzerwanie, do roku 1972, był nauczycielem kilku pokoleń uczniów. Od początku pracy pedagogicznej rozbudzał w młodzieży zainteresowanie historią i dziejami rodzinnego miasta; przy Liceum Ogólnokształcącym już w 1945 r. założył Koło Historyczne, a na lekcjach historii wprowadzał, związane z tematami, zagadnienia regionalne.

W roku 1946 uczniowskie czasopismo *Nasz Świat* ogłosiło jego *Apel Historyka*, w którym nawoływał do uszanowania pamiątek rodzinnych i lokalnych. Wtedy zrodził się pomysł utworzenia muzeum. W 1958 r. włączył się, wspólnie z członkami Koła Historycznego, w obchody 700-lecia miasta Radomska i 1000-lecia istnienia Państwa Polskiego, dążąc do pogłębienia wiedzy nie tylko o historii Polski, ale także z zakresu dziejów Radomska i powiatu. Pragnął, by jego praca pozostawiła trwałą pamiątkę dla przyszłych pokoleń. Stopniowo powiększał zbiory muzealne, gromadząc je w klasie, a później w swoim mieszkaniu. W lipcu 1970 roku uchwałą Prezydium Powiatowej Rady Narodowej podjęto decyzję o uruchomieniu Muzeum Regionalnego w Radomsku.

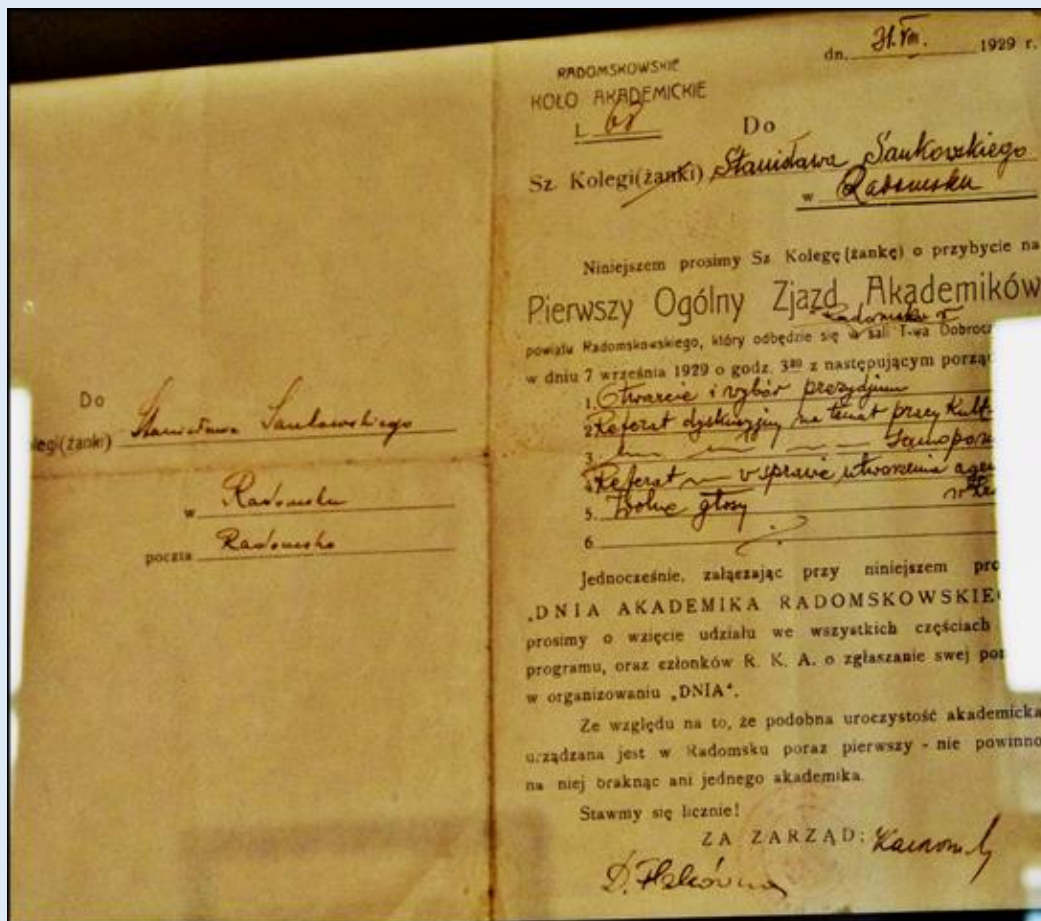
Stanisław Sankowski jest autorem monografii i wielu opracowań, dotyczących historii miasta i regionu. W 1958 roku napisał pracę *Przyczynki do dziejów Radomska*, nagrodzoną w Ogólnopolskim Konkursie Monografii Miast. Zachęcony przez przewodniczącego jury konkursu, profesora Stanisława Herbsta, do wydania jej w formie książki, podpisał umowę z Wydziałem Kultury Prezydium PRN w Radomsku. Praca miała ukazać się w 1959 r., ale ingerencja cenzury, nie do zaakceptowania przez Sankowskiego, spowodowała, że monografia *Z dziejów miasta Radomska (do 1939 r.)* – pomimo gotowych szcotek drukarskich – została wydana dopiero w roku 1995, po śmierci autora. Przy uaktualnieniu oraz pracach redakcyjnych pomagał syn autora – Dominik.

Stanisław Sankowski miał wiele innych zainteresowań. Był zamiłowanym filatelistą i wieloletnim opiekunem koła filatelistycznego. Jego uczniowie dwukrotnie – w latach 1965 i 1971 – zdobywali pierwsze miejsca w Ogólnopolskim Maratonie Filatelistycznym. Interesował się sztuką; w wolnych chwilach grywał na skrzypcach i malował. Działał też w Ochotniczej Straży Pożarnej.

Za swoją pracę zawodową i społeczną otrzymał: Złoty Krzyż Zasługi (1969), Medal Zwycięstwa i Wolności (1972), Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski (1975), medale: *Za udział w wojnie obronnej* (1982) i *Za długoletnie życie małżeńskie* (1987), odznakę za wysługę Ochotniczej Straży Pożarnej, złotą i srebrną odznakę honorową Polskiego Związku Filatelistycznego. Najbardziej jednak cenił sobie medal *Pro Ecclesia et Pontifice*, przyznany 18 grudnia 1975 roku przez papieża Pawła VI, za zorganizowanie życia religijnego w obozie i świadectwo wiary wśród młodzieży.

Pomimo aktywności zawodowej i społecznej oraz licznych pasji, był człowiekiem bardzo rodzinnym. Wspólnie z żoną Ireną wychowali i wykształcili pięciu synów.

Stanisław Sankowski zmarł 22 marca 1993 roku. Został pochowany na Starym Cmentarzu w Radomsku.

zdjęcia: Jan Nitecki

[POWRÓT DO STRONY GŁÓWNEJ IKONOGRAFII](#)